

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus III. De beneficio competentiae.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

ex qua decessit, si defunctus nec bona patrimonialia reliquit, nec reditus Ecclesiasticos ex beneficio; quia licet ei sufficientes assignati sint ab Ecclesia, per accidens non percipit v. g. ob annum sterilitatem, vel hostium incursionem; si autem patrimonialia reliquit, ex his infirmitatis, & funeralium expensæ solvi debent; arg. c. *Ex presentium*. 3. de Pignor. vel si sciens, quod reditus non sufficientes beneficium ferat, nihilominus illud accepit, tunc enim hæredes ejus ex propriis, vel matrimonialibus defuncti solvere tenentur.

ARTICULUS III.

De beneficio competentia.

1921 **Q**uæstio est, an Clericus, qui non habet, unde solvat contracta debita, à Creditoribus molestari possit super solutione, vel per incarcerationem, vel similes modos: R. non posse, si talis Clericus gaudeat beneficio competentia. c. *Odoardus*. h. t. Unde Clericus, gaudens hoc beneficio, à suo Creditore conveniri non potest in plus, quam facere possit, deductis scilicet alimentis, ne egeat cum dedecore status Clericalis; nam *beneficium competentia* nihil aliud est, quam privilegium, vi cuius Clericus, non habens unde contracta debita solvat, eximitur à potestate Creditorum, cum, vel per se, vel alios molestandi super debitis, modo cautionem præstet idoneam de solvendis, cum ad pinguiorem fortunam venerit; hoc privilegium ejusmodi Clericis conceditur. c. *Odoardus*. 3. de Solutionibus.

1922 **Q**uæstio est 2. quid requiratur, ut Clericus gaudeat beneficio competentia? Resp. exiguntur tria, quod saltem summarie probet suam inopiam, & impotentiam, nisi aliunde notoria sit; 2. ne sit affectus aliqua circumstantia, ex qua hoc beneficium Clericis negatur; prima pars habetur ex c. *Odoardus* ibi: *si consiterit, quod prædictus Odoardus in tetum, vel pro parte non possit solvere debita prædicta*: altera vero sequitur ex natura rei; nam ubi deficit circumstantia, quam supponit concessio privilegii, deficit ipsa concessio: licet autem Clericus non possit carcerari pro causa civili, neque conveniri ultra, quam facere potest, poterit tamen compelli ad præstandam cautionem de solvendo, cum ad pinguiorem fortunam venerit; sic Aloysius Riccius in praxi post resolut. 255. n. 54. &

Tom. III.

aliis; & habetur ex textu ibi: *recepta prius idonea cautione, si ad pinguiorem fortunam devenerit, debita prædicta persolvat.*

Quæstio est 3. an omnes Clerici hoc beneficio gaudeant? Resp. quod non; primo enim juxta nonnullos eo non gaudet Clericus debitor pensionis; sic Carolus de Grassis, Riccius, & alii, quos citat, & sequitur Barbosa in dict. c. *Odoardus* n. 6. Sed verius est oppositum, quia nemo tenetur, ultra, quam potest; sic Covarr. lib. 2. variar. c. 1. n. 9. Deinde non gaudet Clericus, si ejus creditor esset ipso pauperior, 3. Clericus in minoribus; nisi Ecclesiæ deserviat proprio ministerio in divinis; sic Barbosa cit. n. 8. sed contrarium sentit Fagnanus hic à n. 24. modo clericaliter incedat; quarto Clericus conjugatus. 5. Clericus perjurus. 6. suspectus de fuga, cum debitum descendit ex dolo. 7. Clericus, qui negavit debitum, nec postea agnovit, ante sententiam. 8. Laicus Fidejussor Clerici. 9. Clericus debitor ratione depositi, penes se facti. 10. Clericus conventus pro debito ex delicto, vel quasi delicto. 11. Clericus condemnatus post tres sententias conformes. 12. Clericus, qui dolose cum Creditore egit. 13. Clericus hæres non confecto inventario. 14. Clericus, qui ludo, vel luxuriose vivendo bona sua consumpsit. 15. qui administravit aliena bona, &c. de quibus Barbosa in cit. c. *Odoardus*.

Not. præterea 1. hoc beneficium reiterari posse; ut, si quis semel eo usus, postea locupletior factus, rursus in paupertatem sit lapsus; sicut beneficium cessionis bonorum; sic Fagnanus in cit. c. *Odoardus* n. 64. Deinde dictum beneficium competentia Clericis non dari, si pro debito conveniatur actione *reali*; quia hoc beneficium est *personale*, & excludit tantum actionem *personalem* contra Clericum, ut constat ex casu in c. *Odoardus*, ubi (cum Odoardus Clericus proposuisset, quod, cum P. Clericus, D. Laicus, & quidam alii ipsum coram officiali, & Archidiacono Remen: super quibusdam debitis convenissent, idem in eum recognoscentem hujusmodi debita, sed propter rerum inopiam solvere non valentem, excommunicationis sententiam promulgavit) Pontifex respondit: *si consiterit, quod prædictus O, in totum, vel pro parte non possit sol-*

LII 2

sol-

solvere debita supra dicta sententiam ipsam sine difficultate qualibet relaxetur, ubi apparet, solum removeri excommunicationem, quæ tendit in personam. Not. 3. magis receptam esse opinionem, quod Clericus renuntiare non possit beneficio *competentia*; cum huiusmodi beneficium pauperibus Clericis concessum sit, ne cogantur mendicare in opprobrium totius ordinis Clericalis; sic Covarr. l. 2. variar. c. 1. n. 38. Marta de iurisdic. p. 4. casu 42. n. 21. & alii, dissentiente Molina de Just. tr. 2. D. 571. a n. 25.

ARTICULUS IV. De solutione indebiti.

1925 **S**uppon. indebitum esse, quasi contractum, reinitum, quo is, qui rem indebitè, per errorem solutam accepit, ad eandem reddendam obligatur; *itemis, cui, Instit. de oblig. quæ ex quasi contractu ibi: is, cui quis per errorem non debitum solvit quasi ex contractu debere videtur.* potest autem aliquid tribus potissimum modis esse indebitum; 1. indebitum naturaliter, & civiliter; 2. indebitum naturaliter, sed debitum civiliter; 3. indebitum civiliter, sed debitum naturaliter: his præmissis: Quæstio est, qualiter, qui solvit indebitum, repetere possit solutum? de hac quæstione aliquid habetur in c. *fin. h. t.* ubi Gregorius IX. sic loquitur: *is qui conqueritur indebitam pecuniam se solvisse, probare tenetur, quod indebite sit soluta, nisi ejus adversarius, solutionem inficiens, exinde convincatur: tunc enim diffidenti onus incumbet probandi, quod debitum accepisset, seu id, quod accepit, debitum fuisse;* sic Gregorius.

1926 Ad resolvendam porro quæstionem traduntur communiter sequentes regulæ; prima est; quod, qui ex errore solvit indebitum naturaliter, & civiliter, possit solutum condicere, seu repetere, L. 1. & seq. ff. de condic. in deb. ibi: *Et quidem si quis indebitum ignorans solvit per hanc actionem condicere potest sed si sciens se non acbere, solvit, cessat repetitio.*

1927 Secunda est, quod, qui solvit indebitum naturaliter sed debitum civiliter, solutum repetere possit, Gloss. in c. *fin. h. t.* V. *indebitum* quod procedit, sive solverit ex ignorantia facti, sive juris; sic Abbas in dict. c. *fin. n. 14.* & Gloss. ibid. V. *indebitum*; tertia est, quod, qui per errorem facti solvit indebitum civiliter, debitum tamen naturaliter, possit solutum condicere; secus si

per errorem juris; prima pars est ex L. 6. & 8. ff. de juris, & facti ignorantia; secunda vero ex L. 10. C. eod. junct. Gloss. V. *cum quis* ex L. 2. ff. eod.

Quarta est, quod, qui habet exceptionem perpetuam favorabiliter (qualis est exceptio Vellejani) repetere possit solutum per errorem, sive juris, sive facti, L. 26. & 40. ff. de condic. in deb. quinta est, quod sciens indebitum, & tamen solvens, solutum repetere non possit, L. 1. & 26. ff. eod. L. 9. C. eod. quia præsumitur purè donare; sexta est, quod, qui debet sub conditione propriè dicta, & ante illius eventum solvit per errorem, condicere possit solutum, tanquam indebitum, L. 16. ff. eod. Septima est, quod conditio indebiti competit etiam in casu, quo quis dubitans an debeat solvit, *revera indebitum*, L. *fin. C. de condic. in deb.* & competit etiam hæredi, & contra hæredes, L. 12. ff. de condic. in deb. si dominus dedit domino indebitum, competit illi contra ipsum; si Procurator Procuratori, competit Procuratori contra Procuratorem, L. 6. ff. eod. potest tamen huic actioni renuntiare, ut late probat Haunoldus cit. n. 1168. Ex his coll. quod error debeat esse in solvente, ut conditio indebiti locum habeat; nam si in accipiente esset scientia indebiti, solventi per errorem competeret conditio furtiva, l. 18. ff. de condic. furti.

Hæc conditio indebiti cessat 1. quando ex causa juramenti aliquid solutum est, quod re ipsa fuit indebitum; nam tale juramentum habet vim transactionis, & servari potest; secundo, si sine dolo fuit transactum, L. 65. §. 1. ff. de condic. in deb. tertio, si indebitum solutum est ex causa iudicati; Haunoldus tom. 4. tr. 10. n. 1157 quarto, si solutum est ex causa declinandi periculum, quod quis subiret, si negans debitum convinceretur debitor, & gravius puniretur; quia talis videretur transigere voluisse; quinto, si quid solutum est ex causa pietatis; L. 32. §. 2. ff. de condic. in deb. sexto, si naturaliter obligatus, sed in iudicio absolutus, postquam sententia transivit in rem iudicatam, nihilominus solvat, L. 23. ff. de condic. in deb. septimo, quando quis debet hoc vel illud, alternativè, & per errorem putat se debere copulativè, adeoque utrumque solvit, electio in conditione est debitoris solventis, non Creditoris, L. 10. C. de condic. in deb.

QUÆ